

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายค้ำประกัน¹

เพ็ญนภา ทองศิริ²

โดยลักษณะสำคัญของสัญญาค้ำประกัน คือ ผู้ค้ำประกันทำสัญญาผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ มาทำสัญญาผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้แทนหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น โดยสัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาอุปกรณ์เป็นสัญญาที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยลำพัง โดยสัญญาอุปกรณ์จะมีผลสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของสัญญาประธาน ส่วนสัญญากู้ยืมเงินนั้น เป็นสัญญาประธานที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยเป็นสัญญาที่คู่สัญญาทำขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาระหว่างบุคคลภายนอก (ผู้ค้ำประกัน) กับเจ้าหนี้ตกลงทำสัญญากันโดยไม่ต้องได้รับการยินยอมจากลูกหนี้ก่อน ดังนั้น เมื่อมีสัญญาประธาน สัญญาค้ำประกันจึงเป็นสัญญาประกอบของสัญญาประธานนั้นคือเป็นสัญญาอุปกรณ์เพื่อประกันการชำระหนี้ของสัญญาประธาน หนี้อื่นผู้ค้ำประกันเข้าผูกพันมิใช่หนี้ของตนเองผู้ค้ำประกันต้องไม่ใช่เป็นลูกหนี้ แต่ต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากมูลหนี้ที่ผู้อื่นได้ก่อขึ้น จึงกล่าวได้ว่าหนี้ที่ผู้อื่นได้ก่อขึ้นเป็นหนี้ชั้นหนึ่งตามสัญญาประธาน ส่วนหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้ำประกันเป็นเพียงหนี้ชั้นที่สองเป็นสัญญาอุปกรณ์ ดังนั้นในลักษณะสำคัญของสัญญาค้ำประกันเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่กฎหมายจะต้องบังคับไว้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ค้ำประกันในการที่จะต้องรับภาระแห่งหนี้ หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญา ที่เป็นไปตามหลักเสรีภาพในการเข้าทำสัญญาโดยเจตนาของผู้ค้ำประกัน

ในปี 2558 ได้มีการแก้ไข เรื่อง การค้ำประกัน จำนอง ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2558 มีเนื้อหามุ่งเน้นให้เกิดความเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจ ในปัจจุบัน โดยเปิดโอกาสให้มีการเข้าทำสัญญาค้ำประกันได้ในบางกรณี เพื่อให้การค้ำประกันและจำนองมีความเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน จึงสมควรให้ผู้ค้ำประกันที่เป็นนิติบุคคลสามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมได้ รวมทั้งสามารถทำข้อตกลงล่วงหน้ายินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้ หากเป็นสถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพค้ำประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ และได้มีการบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทั้ง 2 ฉบับ อย่างจริงจัง โดยในเรื่องนี้ กฎหมายกำหนดว่าเจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้และเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้โดยสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้ำชำระแก่ลูกหนี้ด้วย (มาตรา 214 ประกอบกับ มาตรา 733) ในกรณีเจ้าหนี้มีหลักประกันพิเศษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายค้ำประกัน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทิชา ภักดีคง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิทิตอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรูญเกียรติ

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีหลักประกัน 2 ชนิด ได้แก่ ประกันด้วยบุคคล คือ ค้ำประกัน และประกันด้วยทรัพย์สิน คือ จำนอง จำน่า โดย การค้ำประกันก็คือ การที่บุคคลภายนอกคนหนึ่งเข้าผูกพันต่อเจ้าหนี้รับผิดชอบในการชำระหนี้ของลูกหนี้ในเมื่อ ลูกหนี้ไม่ชำระ โดยการค้ำประกันมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ เจ้าหนี้ ผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน ตามหลัก แล้วการค้ำประกันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการทำสัญญาทางแพ่งเกิดขึ้นระหว่างผู้กู้กับเจ้าหนี้ โดยผู้กู้ จำเป็นต้องมีหลักประกันนำไปให้แก่เจ้าหนี้เพื่อยืนยันว่าผู้เป็นเจ้าหนี้จะได้รับการชำระหนี้ ซึ่งหลักประกันที่ ผู้กู้สามารถนำมายืนยันแก่เจ้าหนี้ได้นั้น อาจจะเป็นทรัพย์สินหรือการประกันด้วยบุคคลอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสร้างความมั่นใจเมื่อมีเหตุลูกหนี้ผิดนัด หรือไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้อง หรือฟ้องให้ผู้ค้ำประกัน รับผิดชอบได้ ทั้งนี้ การค้ำประกันจึงเป็นเพียงสัญญาอุปกรณ์ของมูลหนี้ประธาน โดยกฎหมายได้ให้สิทธิแก่ ผู้ค้ำประกันเป็นสิทธิก่อนการชำระหนี้ไว้ 2 ประการ คือ 1. สิทธิที่จะเงี่ยง และ 2. สิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ขึ้น ต่อสู้เจ้าหนี้

ถึงแม้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะได้มีการแก้ไขเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันมาก ขึ้น แต่กลับพบว่า การบังคับใช้กฎหมายค้ำประกันที่แก้ไขใหม่นี้ ยังคงมีประเด็นปัญหาที่ทำให้เกิดเป็น ช่องว่างของกฎหมายอยู่บางประการ อันเป็นผลให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่งปัญหาเกี่ยวกับมาตรการจัดทำสัญญาหลักประกันใหม่ ตามมาตรา 681 วรรคสาม

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 กฎหมายว่าด้วย “ค้ำประกัน” โดยมาตรา 681 กฎหมายกำหนดให้การค้ำประกันในหนี้ที่มีอยู่จริงและไม่ขัดต่อกฎหมายคือ หนี้ที่เป็นโมฆะตามมาตรา 150, 152, 155, 156) หนี้ที่เป็นโมฆะตามมาตรา 153, 157, 159, 164 หนี้ซึ่งไม่ ก่อให้เกิดความผูกพันตามกฎหมาย เช่น หนี้การพนันขึ้นต่อ มาตรา 853 นิติกรรมที่ไม่มีการส่งมอบ เป็นต้น นอกจากนี้ มาตรา 681 วรรค 2 และวรรค 3 ยังกำหนดอีกว่า หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไขจะประกันไว้เพื่อ เหตุการณ์ซึ่งหนึ้นนี้อาจเป็นผลได้จริงก็ประกันได้แต่ต้องระบุวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้รายที่ค้ำประกัน ลักษณะของมูลหนี้จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกันและระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะค้ำประกัน เว้นแต่เป็น การค้ำประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวตามมาตรา 699 จะไม่ระบุระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ดังนั้นสัญญาค้ำประกันต้องระบุหนี้ หรือสัญญาที่ค้ำประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้ค้ำประกันย่อมรับ ผิดเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น แต่หนี้อันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้ เพราะความสำคัญผิด หรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถนั้นก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้ค้ำประกันรู้เหตุสำคัญผิด หรือไร้ความสามารถนั้น ในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตนซึ่งโดยทั่วไปหนี้ค้ำประกันได้ต้องเป็นหนี้อัน สมบูรณ์ แต่กฎหมายยอมให้มีการค้ำประกันหนี้ในอนาคตได้ ซึ่งในส่วนภาคธุรกิจหรือในทางบุคคลทั่วไป หากปรากฏว่าลูกหนี้ต้องการที่จะใช้สิทธิในหลักประกันเดิมซึ่งวงเงินคงเหลือจากการก่อในมูลหนี้เดิม ลูกหนี้และเจ้าหนี้จะต้องจัดทำสัญญาหลักประกันใหม่ทั้งหมด ด้วยเหตุเพราะว่า กฎหมายกำหนดห้ามไว้แม้ ผู้ค้ำจะยินยอมก็ตาม เพราะไม่ได้ระบุในสัญญาโดยชัดแจ้งไว้ในอนาคตหรือมีเงื่อนไขไว้ ดังนั้นหากเกิดเหตุ ในลักษณะเช่นดังกล่าวนี้ เจ้าหนี้และลูกหนี้ต้องทำข้อตกลงกันใหม่ทั้งหมด ทั้งที่แจ้งกับผู้ค้ำประกันและผู้ค้ำ

ประกันยินยอมในหนี้ที่เกิดขึ้นใหม่ในอนาคตหรือมีเงื่อนไขนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ ลูกหนี้กับเจ้าหนี้จะต้องไปจดทะเบียนค้ำหรือจำนองกันใหม่ ในส่วนของบริษัทธนาคารจะกำหนดข้อตกลงแบบเดิมไม่ได้ ทั้งที่ตัวสัญญาก่อเกิดขึ้นมาจากหลักการยินยอมสามฝ่ายด้วยความสมัครใจ ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดแก่สถาบันการเงินนั้นคือ ความเสี่ยงในหลักประกันใหม่ที่จะเอามาบังคับ ส่วนภาระที่ตกแก่ลูกหนี้ในการประกันจำนองคือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ระยะเวลาและโอกาสในทางธุรกิจหรือประโยชน์อื่นใดที่จะได้รับการนำเงินไปลงทุนที่ล่าช้าซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนต้องตกเป็นภาระแก่ตัวลูกหนี้ทั้งสิ้น

ประเด็นที่สองปัญหาเกี่ยวกับมาตรการตีความ ตามมาตรา 686

ตามมาตรา 686 วรรคหนึ่ง กฎหมายระบุว่า “เมื่อลูกหนี้ผิคนัดให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิคนัด” ซึ่ง “ลูกหนี้ผิคนัด” หมายถึง ลูกหนี้ผิคนัดชำระหนี้ หรือลูกหนี้ผิคนัดตามสัญญานั้น ดังนั้น “ลูกหนี้ผิคนัดชำระหนี้” กับคำว่า “ลูกหนี้ผิคนัดตามสัญญา” มีความแตกต่างกัน โดยเหตุนี้จึงมีการใช้คำ 2 คำแยกจากกัน ผิคนัดและผิคนัดสัญญา มีความหมายเหมือนกันตรงที่ว่า “การไม่ชำระหนี้” จะเป็นหนี้เงินหรือหนี้อื่น ๆ ก็ได้ ผิคนัดชำระหนี้กับผิคนัดสัญญาแตกต่างกัน เพราะการผิคนัดสัญญาบางกรณีเป็นการผิคนัดชำระหนี้ไปด้วยในขณะที่เดียวกัน แต่การผิคนัดสัญญาบางกรณียังไม่ถือว่าผิคนัดชำระหนี้ การผิคนัดในทุกกรณีเป็นการผิคนัดสัญญา แต่การผิคนัดสัญญาบางกรณีเท่านั้นที่เป็นการผิคนัดชำระหนี้ นอกจากนี้ผลของการผิคนัดสัญญากับผลของการผิคนัดชำระหนี้ก็แตกต่างกัน การผิคนัดมีผลหนักกว่าการผิคนัดสัญญา การผิคนัดชำระหนี้ย่อมหมายถึงการผิคนัดสัญญาเสมอ แต่การผิคนัดสัญญาอาจไม่หมายถึงการผิคนัดชำระหนี้ก็ได้ ดังนั้น ตามมาตรา 686 วรรคหนึ่ง ว่าด้วยเรื่องการบอกกล่าวของเจ้าหนี้ในกรณีลูกหนี้ผิคนัด จึงยังไม่มีความชัดเจนในตัวของกฎหมายในการนำมาบังคับใช้

นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหานอกเหนือจากการตีความในเรื่องลูกหนี้ผิคนัดแล้วยังมีประเด็นปัญหาว่า มาตรา 686 วรรคหนึ่ง การที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิคนัดนั้น ซึ่งหากพิจารณาในมุมมองของลูกหนี้ก็จะพบว่ามาตราดังกล่าวนี้นั้นเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันได้ทราบก่อนที่จะมีการดำเนินคดีตามกฎหมาย เพื่อให้โอกาสผู้ค้ำประกันได้รู้ว่าลูกหนี้ผิคนัดและจะได้ไปตามให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือตนเข้าชำระหนี้แทน เพื่อหาข้อยุติไม่ต้องใช้สิทธิทางศาล แต่เมื่อพิจารณาในมุมมองของเจ้าหนี้กลับพบว่า มาตราดังกล่าวนี้นักกลับเปิดช่องว่างทางกฎหมายให้ลูกหนี้สามารถใช้เทคนิคเพื่อเลี่ยงไม่ให้เกิดการผิคนัดตามในสัญญาได้ กล่าวคือ ในกรณีการชำระหนี้เป็นงวด ๆ หากลูกหนี้ผิคนัด เจ้าหนี้ได้ส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วัน แล้วแต่ต่อมาลูกหนี้ได้ชำระให้กับเจ้าหนี้ ผลของการผิคนัดก็หมดไปในงวดนั้นหากงวดต่อมาลูกหนี้ผิคนัดชำระอีกเจ้าหนี้จะต้องส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิคนัดอีกครั้งหรือไม่หรือต้องส่งแจ้งไปยังผู้ค้ำประกันทุกครั้งหลังจากลูกหนี้ผิคนัด หรือบอกกล่าวครั้งเดียวที่ผิคนัดครั้งแรก ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาในข้อกฎหมาย เหตุเพราะกฎหมายมิได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องกระทำอย่างไรเมื่อเกิดเหตุในลักษณะเช่นนี้

ประเด็นที่สามปัญหาเกี่ยวกับการบอกกล่าวผู้ค้ำประกันภายหลังที่ลูกหนี้ผิดนัด ตามมาตรา 691 วรรคหนึ่ง

ในการบอกกล่าวผู้ค้ำประกันนั้น กฎหมายกำหนดว่ากรณีลูกหนี้ผิดนัดเจ้าหนี้สามารถขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ค้ำประกันก่อน เหมือนอย่างเช่นการผ่อนเวลา ตามมาตรา 691 ซึ่งตามความคิดของผู้ศึกษา ผู้ศึกษาเข้าใจว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายในกรณีลูกหนี้ผิดนัดการขยายระยะเวลาให้กับลูกหนี้ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องบังคับตามกฎหมายอีกต่อไป ด้วยเหตุเพราะหากลูกหนี้ผิดนัดแล้วถือเป็นสิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะใช้สิทธิตามกฎหมายเมื่อไรก็ได้ กับทั้ง การขยายระยะเวลาของเจ้าหนี้ถือเป็นผลดีกับผู้ค้ำประกันที่สามารถขยายหรือประวิงเวลาออกไปเพื่อให้ลูกหนี้กับผู้ค้ำประกันปฏิบัติการชำระหนี้ภายในเงื่อนไขที่ขยายออกไปนั้น แต่ในทางกลับกันอย่าลืมว่าการขยายระยะเวลาของเจ้าหนี้เป็นเหตุทำให้ดอกเบี้ยที่เจ้าหนี้มีสิทธิจะได้รับตามสัญญาขยายเวลาออกไปด้วยจึงเป็นเหตุทำให้ผู้ค้ำประกันจะต้องรับผลกระทบในจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้นในระหว่างที่ขยายระยะเวลาดังกล่าวนี้ซึ่งขัดกับมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อคุ้มครองผู้ค้ำประกันให้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น สิทธิต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การบอกกล่าว การบังคับกับผู้ค้ำประกัน การลดหนี้ การผ่อนเวลาหนี้ หรือแม้แต่การขยายระยะเวลา กฎหมายจะต้องคุ้มครองผู้ค้ำประกันให้ครอบคลุม ให้ผู้ค้ำประกันได้รับรู้และใช้สิทธิของตนอย่างสมควรจะเป็นตามหลักความยินยอมของผู้ค้ำประกัน

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายค้ำประกัน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในฉบับบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 ในกรณีศึกษาต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการจัดทำสัญญาหลักประกันใหม่ ตามมาตรา 681 วรรคสาม

เดิม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557

มาตรา 681 บัญญัติว่า “อันค้ำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อหนี้อันสมบูรณ์

หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไขจะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนี้นั้นอาจเป็นผลได้จริงก็ประกันได้ แต่ต้องระบุวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้รายที่ค้ำประกัน ลักษณะของมูลหนี้ จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกัน และระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะค้ำประกัน เว้นแต่เป็นการค้ำประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวตาม มาตรา 699 จะไม่ระบุระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

สัญญาค้ำประกันต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่ค้ำประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้ค้ำประกันย่อมรับผิดชอบเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

หนี้ันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้เพราะทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถนั้นก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้ค้ำประกันรู้เหตุสำคัญผิดหรือไร้ความสามารถนั้นในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตน”

เห็นควรเพิ่ม

มาตรา 681 วรรคห้า เป็น “ตามความวรรคสอง และสามแห่งบทบัญญัตินี้ หากลูกหนี้คนใด ประสงค์ในการก่อหนี้เพิ่มเติม ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันในเหตุดังกล่าวนั้น และให้ผู้ค้ำประกันเซ็นยินยอมโดยไม่ต้องเปลี่ยนหลักประกันหรือทำข้อตกลงใหม่กับผู้ค้ำประกันก็ได้ ซึ่งตามความในบทบัญญัตินี้ให้ใช้กับเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้น”

2. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการตีความ ตามมาตรา 686

เดิม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557

มาตรา 686 บัญญัติว่า “เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดอย่างน้อย 1 ฉบับ และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้นี้จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้ำประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันที่จะชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เจ้าหนี้นี้มิได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อเจ้าหนี้นี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้หรือผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ตามวรรคหนึ่ง ผู้ค้ำประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้อยู่กับเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบก็ได้ และให้นำความในมาตรา 701 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามวรรคสาม เจ้าหนี้นี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมิได้

การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันตามมาตรา 686 นี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้ค้ำประกันตามมาตรา 693”

เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 686 วรรคหนึ่ง เป็น “เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้หรือผิดนัดตามสัญญา ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน 60 วันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด อย่างน้อย 1 ฉบับ ซึ่งรวมถึงการผิดนัดอีกในงวดอื่น ๆ ต่อจากนั้น และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้นี้จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้ำประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันที่จะชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบอกกล่าวผู้ค้ำประกันภายหลังที่ลูกหนี้ผิดนัด ตามมาตรา 691 วรรคหนึ่ง

เดิม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558

มาตรา 691 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหนี้ตกลงกับลูกหนี้อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกัน รวมทั้งดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ตกลงกันนั้น ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดแล้วก็ดีลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดไม่ครบถ้วน แต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือนั้นแล้วก็ดี หรือลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดแต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดนั้นแล้วก็ดีให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกันในการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันดังกล่าว ผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้แม้จะล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ไต่ลด แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาชำระหนี้ดังกล่าวในกรณีที่เจ้าหนี้นี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าว เมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ไต่ลดแล้วให้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหนี้นี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงนั้น ทั้งนี้ ข้อตกลงที่สร้างขึ้นภายหลังที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้แล้ว หากในข้อตกลงนั้นมีการขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้มิให้ถือว่าเป็นการผ่อนเวลาตาม มาตรา 700

ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้ำประกันให้มากกว่าที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

เห็นควรเพิ่ม

วรรคสาม เป็น “ตามความวรรคหนึ่ง กรณีลูกหนี้ผิดนัด หากในข้อตกลงนั้นมีการขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ให้เจ้าหนี้นี้มีหนังสือบอกกล่าวหรือมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ค้ำประกันให้ทราบก่อนที่จะมีการตกลงนั้น”

วรรคสี่ เป็น “ตามความวรรคสาม หากผู้ค้ำประกัน ไม่ยินยอม แต่เจ้าหนี้นี้ยังขยายระยะเวลาให้กับลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากดอกเบี้ยและค่าอย่างอื่นที่ขยายออกไปนั้น”

เอกสารอ้างอิง

กรมบังคับคดี. คู่มือสัญญาสำหรับผู้ประกอบการ. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, 2559).

กฤตพร เจริญกุล. “ปัญหาการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน: ศึกษากรณีการให้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ของธนาคารพาณิชย์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ปริดิพนมยงค์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559.

กวินดา เสถียรกานนท์. “มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ค้ำประกัน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

เชษฐ รัชดาพรณานิกุล และคณะ. หลักกฎหมายธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3 (นครปฐม: ศูนย์กฎหมาย การแพทย์. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2558).

ธีระญา ปราปปาราม. “เมื่อต้องเป็นผู้ค้าประกันตามกฎหมายค้าประกันที่แก้ไขใหม่.” วารสารวไลยอลงกรณ์
ปริทัศน์ 5. 1 (มกราคม -มิถุนายน 2558): 173.

รพี พิกุลงาม. “สิทธิของผู้ค้าประกัน : ศึกษากรณีสิทธิก่อนการชำระหนี้ของผู้ค้าประกัน.” วารสารนิติศาสตร์
และสังคมท้องถิ่น 6. 1 (มกราคม-พฤษภาคม 2565): 60.

รุ่งอรุณ ชนะวีรรณ. “ความรับผิดชอบของคู่สมรสในการทำสัญญาค้าประกัน.” วารสารวิชาการสมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.) 28. 1 (มกราคม –มิถุนายน 2565): 15.

ศนันท์กรณ โสติพิพันธุ์. คำอธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายโรมัน. (กรุงเทพฯ: วิญญชน, 2559).

เสาวภา เหล่าพลประทีป. “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหนังสือค้าประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก.”
วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร. คณะ
นิติศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.